

Actualiteiten en Wetenswaardigheden

Strategie Beleid en Kenniscentrum

T.b.v. de RvB-vergadering van 20 februari 2024

In de Actualiteiten & Wetenswaardigheden rapporteren de beleidsmedewerkers van SBK periodiek over de zaken waar zij mee bezig zijn en die voor iedereen van belang kunnen zijn.

Actualiteiten

Afdeling Inkomen

Kamerbrief scenario's vereenvoudiging verlofstelsel en onderzoek niet-gebruik aanvullend geboorteverlof

Binnenkort verstuurt SZW de kamerbrief over scenario's voor de vereenvoudiging van het verlofstelsel, tegelijk met het onderzoek naar niet-gebruik van het aanvullend geboorteverlof, naar de Tweede Kamer.

Kamerbrief scenario's vereenvoudiging verlofstelsel

In de brief wordt aangesloten op het recente advies Maatschappelijk verlof van de SER: [Balans in maatschappelijk verlof](#), waarin een clustering in drie pijlers wordt voorgesteld: zorg voor kinderen, zorg voor naasten en persoonlijk verlof. SZW geeft in de brief aan dat zij streven om voorwaarden, criteria en kenmerken binnen een cluster en stelsel-breed zoveel mogelijk gelijk te trekken. Binnen de clusters is het daarnaast mogelijk om verloffregelingen te integreren. Dit draagt bij aan de toegankelijkheid van het verlofstelsel. In de bijlage bij de brief worden scenario's per cluster beschreven. Uitgangspunt bij het opstellen van deze scenario's was de integratie van de verschillende regelingen tot meer universele, eenduidige regelingen. In sommige gevallen houdt dit een uitbreiding van bestaande verlofrechten in.

De scenario's binnen het cluster *zorg voor kinderen* bevatten voornamelijk varianten tot integratie en uitbreiding van de regelingen (scenario's 1, 2 en 3). In scenario 1 zijn verschillende regelingen samengevoegd met twee voorstellen voor de betalingshoogte (70% - 100%). Hier blijft de verlofduur voor alle doelgroepen gelijk aan de huidige situatie. In scenario 2 worden regelingen samengevoegd en is de verlofduur na de komst van het kind voor iedere ouder gelijkgetrokken. Ook dit scenario bevat twee voorstellen wat betreft betalingshoogte. Scenario 3 betreft één samengevoegde verloffregeling voor alle 'soorten' ouders, waarbij de verlofduur en betalingshoogte voor iedereen gelijk is. Ook is er een scenario met een besparingsvariant opgenomen (scenario 4). In dit scenario worden regelingen samengevoegd en is voor de verlofduur aangesloten bij het minimum dat door (Europese) regelgeving wordt voorgeschreven. Aangezien dit scenario naar verwachting een negatief effect heeft op alle beleidsdoelstellingen, is het de vraag in hoeverre hier draagvlak voor is. De financiële gevolgen van de scenario's lopen sterk uiteen, van een kostenafname ten opzichte van de huidige situatie van circa € 275 miljoen tot een kostentoeename van circa €2 miljard.

Onderzoek niet-gebruik aanvullend geboorteverlof

Uit het onderzoek naar niet-gebruik van het aanvullend geboorteverlof komen belangrijke inzichten met betrekking tot vereenvoudiging en toegankelijkheid van het verlof naar voren. Uit het onderzoek blijkt onder andere dat niet- en niet-volledig gebruikers van het verlof minder vaak een hoger inkomen hebben: van de volledig-gebruikers had 45 procent een hoger inkomen; bij de niet en niet-volledige gebruikers is dat respectievelijk 33 en 37 procent. Het vaakst maakten rechthebbenden geen of niet volledig gebruik van het verlof omdat het niet mogelijk was om het verlof op te nemen. Van de niet-gebruikers noemt 43 procent dit als reden en van de niet-volledig gebruikers 45 procent. Andere rechthebbenden gaven aan het niet nodig te vinden om verlof op te nemen of wilden het niet. Wat betreft het al dan niet (volledig) opnemen van verlof blijkt dat het (huishoud)inkomen hierin een grote rol speelt. Ook spelen sociale normen op werk een belangrijke rol. Voorbeelden hiervan zijn dat de werkgever verlofopname liever niet wilde of dat verlofopname ongebruikelijk is binnen de organisatie. De keuze om het verlof al dan niet (volledig) op te nemen blijkt slechts voor een klein deel bewust en weloverwogen te worden gemaakt. Bewuste overwegingen zijn gerelateerd aan het (huishoud)inkomen en mogelijkheden voor kinderopvang. Keuzes worden verder overwegend onbewust beïnvloed door een bestaand beeld over de manier waarop ouders de zorg voor en opvoeding van het kind organiseren.

Sociale normen, genderstereotypen en normen op de werkvloer dragen bij aan dit beeld.

Afdeling P&C

Evaluatie sturing, samenwerking en toezicht

In het kader van de vijfjaarlijkse evaluatie van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (de Wet SUWI), laat SZW in de tweede helft van 2024 een evaluatieonderzoek uitvoeren naar de aansturing, de samenwerking en het toezicht tussen SZW, UWV (incl. BKWI), de SVB en het Inlichtingenbureau.

Het evaluatieonderzoek levert een onafhankelijk oordeel op over in hoeverre de huidige invulling van de aansturing, de samenwerking en het toezicht op de uitvoeringsorganisaties werkbaar en effectief is, waarbij met 'werkbaar en effectief' wordt bedoeld dat de invulling van de sturing, de samenwerking en het toezicht zo goed mogelijk bijdraagt aan de publieke taakuitvoering door de uitvoeringsorganisaties in het complexe sociale zekerheidspeelveld waarin zij zich bevinden.

Het onderzoek kijkt hiervoor naar de P&C cyclus (inclusief de stuur- en verantwoordingsafspraken), de beleidscyclus (inclusief het uitvoeringstoets- en invoeringstoets-proces), de overlegstructuur, de samenwerkingsvisie en de uitgangspunten voor toezicht op SVB en UWV. Ook wordt gekeken naar wat er is gedaan met de adviezen uit de vorige evaluatie uit 2020. Waar relevant worden concrete aanbevelingen voor verbetermogelijkheden opgenomen in het eindresultaat.

Het verwachte startmoment van het onderzoek is juni/juli 2024, het verwachte oplevermoment van het onderzoek is 1 december 2024. Bij UWV zijn naar verwachting de volgende organisatieonderdelen betrokken: SBK, FEZ, AD en BKWI.
